

допомогу. У процесі навчально-виховної роботи на уроках історії формували в учнів відданість Батьківщині і народу [2, с. 199]. Відповідним чином і формувався зміст шкільної історичної освіти.

На думку О. Пометун, після ґрунтовних змін в суспільстві в 1990-х рр. вчені-суспільствознавці, історики, автори підручників, втратили стару ідеологічну систему координат та відчули значні труднощі при інтерпретації історичного процесу. Поступово вакуум, який утворився після падіння вульгаризованої марксистської парадигми, почав замінюватись цивілізаційними, культурологічними, стадіальними, соціологічними та іншими підходами, кожен з яких акцентував увагу лише на окремих сторонах соціогенезу.

Виникла парадоксальна ситуація – коли школа як процес безперервного духовного виробництва і духовного виховання особистості змушена була функціонувати, очікуючи прояву нової ідеології. У зв'язку з цим особливо гостро постали прогностичні завдання щодо стратегії шкільної історичної освіти на перехідний період розвитку суспільства і школи [3, с. 27]. І сьогодні ці завдання ще не вирішені повністю. Тому питання ідеологічного спрямування історичного змісту у школі залишається відкритим.

Наступним критерієм відбору, про який говорить сучасна методична наука – це співвідношення політичної, економічної, соціальної і культурної історії. У 60 – 80-х рр. ХХ ст. почалось поступове повільне зростання уваги до питань культури, соціального-економічного та політичного життя – їх кількість збільшувалася у шкільних програмах з історії України [1, с. 42].

Сьогодні зміст курсів історії інтегрує соціальну, економічну, політичну і духовну історію та відображає тісний взаємозв'язок усіх сфер людського буття. У межах даного критерію особлива увага приділяється питанням духовності, повсякденного життя, психології суспільства, взаємовідносинам, взаємовпливу та діалогу культур різних народів. Це дозволяє разом з формуванням конкретних знань та загальноісторичних уявлень учнів створювати умови для розвитку їхніх моральних та естетичних цінностей [3, с. 47].

Вказані критерії, серед яких: науковість, оптимальне співвідношення фактів і теорії, ідеологічна спрямованість навчання, поєднання політичної, соціально-економічної та культурної складових – можуть слугувати підставою для аналізу змісту шкільного курсу «Історія України» та динаміки його розвитку на всіх етапах становлення [1, с. 42].

ЛІТЕРАТУРА

1. Драновська С. В. Розвиток змісту навчання історії України в загальноосвітніх школах 60–90-х рр. ХХ ст. : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія та методика навчання (історія та суспільствознавчі дисципліни)» / Світлана Вікторівна Драновська. – К., 2015. – 289 с.
2. Народное образование в СССР: Сборник документов 1917 – 1973 гг. – М. «Педагогика», 1974. – 559 с.
3. Пометун О. І. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. – К.: Генеза, 2005. – 328 с.

УДК 371.147.091.313:004.77

Третьякова О. В.
методист історії та основ правознавства
навчально-методичного відділу координації
освітньої діяльності та професійного розвитку
КЗ Сумського ОІППО

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВЕБ-КВЕСТ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

У статті розглядається питання організації ресурсно-орієнтованого навчання учнів, якою є технологія веб-квест. Веб-квести – це міні-проекти, засновані на пошуку інформації в Інтернеті.

Ключові слова: інноваційне навчання, технологія веб-квест, інтернет-ресурси.

Третьякова О.В. Использование технологий веб-квест на уроках истории.

В статье рассматривается вопрос организации ресурсно-ориентированного обучения учащихся. Это технология веб-квест. Веб-квесты - это мини-проекты, основанные на поиске информации в интернете.

Ключевые слова: инновационное обучение, технология веб-квест, Интернет-ресурсы.

Tretyakova O. Using web-quest technologies on history lessons.

The article discusses the organization of resource-based student learning. This web quest technology. Web quests - this mini-projects based on the search for information on the Internet.

Keywords: innovative learning, web quest technology, Internet resources.

Розвиток програмно-технічних засобів навчання, створення, збереження й обробка інформації у світі дедалі швидше змінює орієнтації сучасного суспільства. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю та захопленням працювала на уроці, бачила результати своєї діяльності й могла їх оцінити. Завдання вчителя сьогодні – ширше поглянути на зміст і методи навчання, навченості зі свого предмету, ввести в канву традиційних умінь з предмета ті, яких сьогодні бракує учням: комунікативної, інформаційної компетенції.

Професійна компетентність педагога є не лише сумою теоретичних знань та вміння їх репродукувати у певному обсязі, а є також мотивом і засобом розвитку навичок практичних дій в інформаційному суспільстві. Можливість різнобічного розвитку учня пропонують саме сучасні методики навчання й новітні технічні засоби. Широке й ефективне впровадження інноваційних методик у навчально-виховний процес сприяє підвищенню його якості, зацікавленості учнів і вчителів. Однією з таких методик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати та вирішувати поставлені задачі є методика Веб-квестів.

Веб-квест – це ситуація з чіткими ролями всіх учасників, це пошукова діяльність, спрямована по одному або декількох маршрутах; проблемне завдання, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету [1, с.].

Веб-квест – це технологія, зорієнтована на учнів, занурених у процес навчання, яка сприяє розвитку критичного мислення. Стосовно освіти – це сайт в Інтернеті, з яким працюють і навчаються, виконуючи ту чи іншу навчальну задачу, це приклад організації інтерактивного освітнього середовища.

Метою використання веб-технології є спонукання учнів до пошуку нової інформації, розширення, поглиблення, інтеграції знань, отриманих з інформаційних джерел. Для досягнення цієї мети вчителю предметнику необхідно виконати ряд завдань:

- ознайомитися з основами технології веб-квесту;
- апробувати прийоми даної технології на уроках;
- розвивати навички інформаційної діяльності учнів;
- формувати позитивне емоційне ставлення до процесу пізнання;
- підвищувати мотивацію навчання учнів, якість засвоєння знань з предмета, що вивчається [1].

Завдяки конструктивному підходу до навчання, учні не лише зможуть добирати й упорядковувати інформацію, отриману з інтернет джерел, а також скеровувати свою діяльність на вирішення проблемного питання.

Вважаємо, що технологія веб-квест, використовуючи інформаційні ресурси інтернет й інтегруючи їх у навчальний процес, сприятиме:

- самонавчанню та самоорганізації;
- роботі в команді (планування, розподіл функцій, взаємодопомога, взаємоконтроль), тобто навичок командного вирішення проблем;
- умінню знаходити кілька способів рішень проблемної ситуації, визначати найбільш раціональний варіант, обґрунтовувати свій вибір;
- навичкам публічних виступів [3, с. 22].

Окрім того, веб-квест у навчанні – це:

- формат уроку, зорієнтований на розвиток пізнавальної, пошукової діяльності учнів, на якому значна частина інформації здобувається через ресурси інтернету;
- дидактична структура, у рамках якої вчитель удосконалює пошукову діяльність учнів, задає їм параметри цієї діяльності та визначає її час.

Використання даної технології на уроках історії дозволить: удосконалити навички знаходити інтернет інформацію учнями; розвивати мислення учнів на стадії аналізу, узагальнення та оцінки інформації; розвивати комп'ютерні навички учнів; розвивати дослідницькі та творчі здібності учнів; підвищити особистісну самооцінку учня.

Використання технології веб-квесту на уроці з історії суттєво підвищить інтерес учнів до предмета, забезпечить високий рівень внутрішньої мотивації учасників навчально-виховного процесу, урізноманітнить методичний інструментарій вчителя, поліпшить якість і продуктивність уроку.

Рекомендуємо наступні види завдань для веб-квестів:

- переказ – демонстрація розуміння теми на основі подання матеріалів з різних джерел у новому форматі: створення презентацій, плакатів, оповідань;
- компіляція – трансформація формату інформації. Отриманої з різних джерел: створення дидактичних матеріалів, віртуальної виставки;
- творче завдання – створення відеоролика;
- самопізнання – будь-які аспекти дослідження особистості;
- наукові дослідження – вивчення різних явищ, відкриттів, фактів на основі он-лайн джерел та інші [2].

Веб-квести найкраще підходять для роботи в міні-групах.

Звертаємо увагу, що веб-квест повинен містити такі елементи:

- вступ, у якому вказуються терміни проведення роботи та питання над якими будуть працювати;
- посилання на ресурси мережі Інтернет: електронні адреси, книги, методичні посібники тощо;
- поетапний опис процесу виконання завдання з поясненням принципів переробки інформації, допоміжними питаннями, таблицями, схемами;
- висновки, які мають містити результати виконаного завдання (практичне застосування).

- Методика проведення веб-квеста включає в себе наступні етапи:
- початковий (учні ознайомлюються з завданнями та розподіляють ролі в команді);
- ролевий (учасники виконують завдання відповідно до визначених ролей);
- завдання для груп (пошук інформації по темі, розробка структури звіту, створення матеріалів для звіту тощо);

– заключний (підведення підсумків, формулювання висновків, пропозицій, оцінювання) [2].

Веб-квест є комплексним проектом, тому оцінка за його виконання повинна ґрунтуватися на критеріях, які були б орієнтовані на тип проблемного питання та форму представленого результату. До критеріїв оцінювання веб-квесту належать:

	1-5 балів	6-9 балів	10-12 балів
Розуміння завдання	Включено нерелевантні (не корисні) матеріали, лише одне джерело, аналізу інформації немає зібраної	Включено, як релевантні, так і нерелевантні матеріали; обмежене коло джерел	Робота демонструє точне розуміння завдання
Виконання завдання	Випадкова підбірка інформації, яка часто неточна, не має аналізу	Не всі джерела достовірні	Широкий спектр джерел, достовірна інформація, висновки, аргументи, цитати
Результат роботи	Матеріал логічно не структурований, немає чітких відповідей на запитання	Точність, структурованість подання, але не достатньо виражена власна оцінка	Чітко, логічно, структуровано подання інформації. Критичний аналіз матеріалу
Творчий підхід	Копіювання інформації з джерел без критичного осмислення	У домінанті лише одна точка зору на проблему, або робляться порівняння без висновків	Подано різні підходи до проблеми. Робота має чітку індивідуальність.

Самостійна робота учнів за технологією веб-квест носить творчий характер, виконується в атмосфері співробітництва та відповідальності за успіх усієї команди.

Граючи певну роль, учні навчаються дивитися на проблему з різних точок зору. Це дозволяє учням робити відкриття, а не просто засвоювати інформацію.

Таким чином, веб-квест є інструментом для впровадження елементів гри в навчання, який сприяє розвитку критичного мислення, пізнавальної активності учнів, навичок самостійного отримання знань, підвищує їх мотивацію, покращує якість знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кононець Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання / Наталія Кононець // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2012. – Вип. 54. – С. 76–80.
2. Косенко Т.Ж. Использование web-квест на уроках истории как средство стимулирования учебной деятельности учащихся». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teacher.iod.gov.ua/workFiles//2310/t>
3. Селевко Г. К. Энциклопедия общеобразовательных технологий: в 2 т. / Герман Константинович Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006 – Т.2. – 2006. – 816 с.

378.147

Сідельник Н.В.

кандидат педагогічних наук,
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ

У статті проаналізовано сутність поняття «критичне мислення». Розкриваються концептуальні положення розвитку критичного мислення в студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Детально розглянуті методи, форми і засоби формування критичного мислення у студентів.

Ключові слова: мислення, критичне мислення, засоби, форми, методи, творче мислення, знання, абстрактно-логічне мислення.